

Giải thưởng

Sản phẩm truyền thông khoa học – công nghệ
tỉnh Đồng Nai, năm 2015

Bài tham gia

Đỗ Ngọc Thanh Phương:

“Nữ tướng” đẹp loạn gian lận xăng dầu

Tác giả: Nguyễn Phương Liễu

Phóng viên Báo Đồng Nai

Điện thoại: 0913.126.280

E-mail: phuonglieubaodongnai@gmail.com

Bà Đỗ Ngọc Thanh Phương, Chi cục trưởng Chi cục Tiêu chuẩn đo lường chất lượng (Sở KH-CN Đồng Nai) được báo chí gọi là “nữ tướng” dẹp loạn gian lận xăng dầu. Bà là Chi cục trưởng Chi cục Tiêu chuẩn đo lường chất lượng đầu tiên của cả nước nhận cùng lúc hai bằng khen của Thủ tướng Chính phủ và của Bộ trưởng Bộ Khoa học – Công nghệ, về thành tích chấn chỉnh gian lận trong hoạt động kinh doanh xăng dầu một cách ngoạn mục.

Con người của hành động

Đồng Nai hiện có khoảng 400 doanh nghiệp kinh doanh xăng dầu với quy mô tiêu thụ bình quân hơn 500 triệu lít mỗi năm. Tình trạng gian lận về đo lường và chất lượng trong kinh doanh xăng dầu nhiều năm qua cũng diễn ra hết sức phức tạp với nhiều thủ đoạn tinh vi.

Một số doanh nghiệp làm ăn phi pháp sử dụng nhiều thủ đoạn để “móc túi” người dân như lắp đặt hệ thống bí mật để trộn xăng dầu có hàm lượng RON, hàm lượng lưu huỳnh thấp với xăng dầu đạt yêu cầu; sử dụng chip điện tử để gian lận trong đo lường xăng... Theo đó, các hình thức gian lận bằng cơ học dễ bị phát hiện đã bị thay thế bằng các hình thức gian lận mới, ứng dụng công nghệ cao khiến người tiêu dùng và cách kiểm tra truyền thống rất khó phát hiện.

Trước thực trạng đó, Sở KH-CN xác định siết chặt quản lý đo lường và chất lượng trong lĩnh vực kinh doanh xăng dầu là nhiệm vụ trọng tâm để đem lại sự an tâm cho người tiêu dùng. Ông Phạm Văn Sáng, Giám đốc Sở KH-CN Đồng Nai cho biết, Sở giao trách nhiệm cho 2 đơn vị là Thanh tra Sở và Chi cục Tiêu chuẩn đo lường chất lượng cùng tiến hành kiểm tra để đạt hiệu quả cao nhất.

Chỉ sau hơn 4 tháng nhận chức Chi cục trưởng Chi cục Tiêu chuẩn đo lường chất lượng, bà Đỗ Ngọc Thanh Phương (36 tuổi), nguyên Trưởng phòng Pháp chế Sở KH-CN Đồng Nai đã làm được một việc mà nhiều đời Chi cục trưởng Chi cục Tiêu chuẩn đo lường chất lượng trước của Đồng Nai cũng như trong cả nước chưa từng làm được, đó là chấn chỉnh hiệu

quả tình trạng gian lận trong hoạt động kinh doanh xăng dầu – một vấn nạn tồn tại khá lâu tại địa bàn.

Quyết tâm, linh hoạt, táo bạo trong cách “phá gian” rất khác thường, bà đã cùng với kíp cộng sự của mình tiến hành kiểm tra các điểm kinh doanh xăng dầu và phát hiện hàng loạt trạm xăng dầu làm ăn gian dối. 53 trạm xăng có vi phạm đã bị “lật tẩy” và xử phạt hơn 5 tỷ đồng, có trường hợp phạt đến 600 triệu đồng. Với thành tích xuất sắc này, bà Đỗ Ngọc Thanh Phương đã vinh dự được Bộ trưởng Bộ KH-CN Nguyễn Quân khen thưởng đột xuất. Và mới nhất, bà được Thủ tướng Chính phủ tặng bằng khen.

Cũng như bao người tiêu dùng khác, mỗi ngày đi làm bằng xe máy, bà Phương mong muốn được mua xăng đúng giá, đúng chất, đủ lượng. Thế nhưng bà cũng đã nhiều lần bị “móc túi”, bởi tình trạng gian lận xăng dầu nhiều năm qua đã quá phổ biến mà ngành chức năng thì gần như... bó tay. Sự thực, bà cũng hiểu một thực tế đã và đang tồn tại, “đẹp loạn” khó thành bởi những bất cập trong quy định pháp luật và quan liêu trong quy trình thanh tra, kiểm tra. Thông thường, trước khi đi kiểm tra, theo quy định phải thông báo cho đơn vị, đi kiểm tra phải thành lập đoàn liên ngành cả chục người, ra quân ồn ào. Tất nhiên, với cách kiểm tra như thế, các điểm kinh doanh xăng dầu có đủ thời gian và nghìn lẻ một cách để không bị phát hiện. Vì thế, các đoàn kiểm tra đến hầu như không phát hiện vấn đề bất thường; có những trường hợp, cơ quan chức năng “bắt tay” với đơn vị kinh doanh, hai bên cùng có lợi, chỉ có người tiêu dùng là thiệt thòi.

Để “lật tẩy” được các hành vi gian dối trong thương mại – đặc biệt là những gian dối tinh vi công nghệ cao, bà Phương đã xác định và thống nhất với anh em trong Chi cục: phải có cách kiểm tra khác với “lời mòn”

trước đây. Nghĩa là ngoài biện pháp nghiệp vụ giỏi, cần phải có cái tâm trong sáng và không để mình bị mua chuộc.

Bắt tay vào nhiệm vụ mới, “nữ tướng” Đỗ Ngọc Thanh Phương đã lên kế hoạch chi tiết cho những hoạt động “chiến đấu” của đơn vị mình. Âm thầm “ra trận”, “cuộc chiến” chống gian lận thương mại của “nữ tướng” khiến nhiều doanh nghiệp kinh doanh xăng dầu khi biết ra thì đã không kịp xoay sở, bởi những thủ thuật gian lận tinh vi nhiều năm qua mặt các đoàn thanh tra trước đây, giờ đều bị phát hiện, vạch trần. Các doanh nghiệp cũng không trở tay kịp còn vì do không “mua” được thông tin, không có người báo kê... Vì thế, ra trận đợt nào, “nữ tướng” và cộng sự đều thắng trận đó. Từ đầu năm đến nay, Thanh tra Sở KH-CN chỉ phạt được 1 tỉ đồng, còn Chi cục của “nữ tướng” chỉ trong 3 tháng phạt hơn 5 tỉ đồng.

Trước thắng lợi này, Bộ KH-CN gửi công văn yêu cầu Sở KH-CN các tỉnh, thành trong cả nước nghiên cứu và học tập cách thức, phương pháp kiểm tra gian lận xăng dầu mà bà Phương đã áp dụng. Thực ra, theo bà Phương, muốn làm theo cách thức ấy hoàn toàn không khó. Song, vấn đề ở đây, các đơn vị làm công tác thanh - kiểm tra có đủ quyết tâm và sự chính trực để làm hay không?

Khi được hỏi, động lực nào thúc đẩy bà đích thân tìm hiểu để vạch trần gian lận trong hoạt động kinh doanh xăng dầu trên địa bàn tỉnh - một vấn đề tồn tại đã kéo dài nhiều năm? Bà Phương chia sẻ: *“Khi về Chi cục, là một người trẻ, tôi muốn mình phải làm được một việc gì đó khác với đời Chi cục trưởng trước đây, đồng thời muốn các nhân viên của mình có phong cách làm việc chủ động và hiệu quả. Hơn nữa, trên cương vị là Chi cục trưởng Chi cục Tiêu chuẩn đo lường chất lượng, với tôi, động lực là làm đúng cái tâm của mình trong vị trí chuyên môn, sự quyết tâm và thống*

nhất cao của cả tập thể. Rất may, những em trong đơn vị toàn người trẻ, tâm huyết, cùng chí hướng, không ngại khó ngại khổ, không ngại gian nguy... và chúng tôi đã thắng, thắng ngay trong sự quyết tâm của nội bộ. Chính điều này làm nên thành công”.

Khi “nữ tướng” hành động

Không lập đoàn liên ngành, không ra quân ô ạt bằng từng đoàn ô-tô, cũng không có những thủ tục hành chính rườm rà... “Nữ tướng” và quân của bà có những cách thức kiểm tra hoàn toàn khác – đó là cách nhập vai để “bắt tận tay, day tận mặt”, đưa ra chứng cứ rành rành làm cho những doanh nghiệp gian lận không thể chối cãi.

Không quản ngại đêm hôm, ngày nắng hay mưa... Được sự đồng ý của lãnh đạo, bà và cộng sự - tùy theo quy mô của điểm kinh doanh xăng dầu mà những “sắm vai” khác nhau. Có khi bà Phương vào vai một phụ nữ sang trọng đi ô-tô biển số trắng đến đổ xăng; khi là người mua xăng lẻ với dép lê, nón lá; lúc lại là người tiêu dùng đi xe máy rất bình thường đến đổ xăng ... Song, những lúc đó, bà đang cùng đồng đội nghiên cứu địa hình, tìm hiểu cụ thể các thủ đoạn gian lận của từng điểm bán xăng. Với các đại lý vi phạm nhiều lần, có nhiều chiêu thức chống chế tinh vi, đoàn bất ngờ “đột kích” kiểm tra trong đêm.

Trình sát xong, bà Phương chưa vội tổ chức kiểm tra ngay mà còn quan sát, nắm rõ sơ đồ, vị trí, nơi bố trí nguồn điện, có bao nhiêu trụ bom... để khi ập vào, người của Chi cục sẽ án ngữ những vị trí chủ chốt này, ngăn không cho nhân viên trạm xăng tác động, xóa dấu vết. “*Muốn bắt chủ trạm xăng thừa nhận hành vi gian lận thì phải có được chứng cứ. Mà hiện nay, cách thức gian lận rất tinh vi, chủ doanh nghiệp có thể điều khiển*

bằng thiết bị cầm tay như điện thoại để tắt thiết bị điện. Ngoài ra họ còn lưu ý nhân viên khi có chuyện thì tác động lên bàn phím, cò bơm hay tắt nguồn điện, mọi dấu vết được xóa sạch trong tích tắc, chương trình sai chuyển sang chương trình đúng chỉ trong nháy mắt”.

Bà Phương kể: “Có lần kiểm tra một cây xăng trên đường Nguyễn Ái Quốc, cả đoàn đi trên một xe ô-tô biển số trắng. Do đã được phân công cụ thể, nên khi xuống xe, một người tới chỗ nguồn điện chốt chặn; những người khác tiến nhanh đến các trụ bơm không cho nhân viên tác động lên bàn phím, cò bơm; tài xế còn cho xe vào ngay vị trí bơm nhiên liệu giống như khách đến đổ xăng nhằm làm cho nhân viên không đề phòng. Khi mọi người ai nấy vào các vị trí đã được xác định, tôi xuống nhanh đưa quyết định kiểm tra rồi nhanh chóng lấy cần bơm xăng, dầu vào thiết bị kiểm tra, không cần chờ chủ doanh nghiệp tới. Quá trình thực hiện đều được ghi hình, quay phim toàn bộ, nên các chủ doanh nghiệp làm ăn gian lận hầu như không thể chối cãi. Cứ kiểm tra 10 trạm, phát hiện có đến 8 trạm có gian lận”.

Với cách nhập vai làm khách hàng, để đánh giá sự đong xăng thiếu – đủ, đồng đội của bà Phương đã dùng 2 can nhựa tới một trạm xăng thuộc tập đoàn Nhà nước, mua một can dầu, một can xăng với giá 200.000 đồng mỗi can. Sau đó, cũng với số tiền và 2 vỏ can trên, lại đi mua ở các cây xăng dầu tư nhân. So sánh chênh lệch, đội nhận thấy lượng xăng đổ ở nhiều đại lý tư nhân ít hơn khoảng 10%. “Theo quy định, 10 lít cho sai số là 0,3% (đối với đoàn kiểm tra là 0,45%), nhưng khi trình sát tôi phát hiện sai số từ 2 đến 15%. Như vậy với 10 lít bán ra, doanh nghiệp đã ăn cắp của khách hàng 1,5 lít. Một ngày có hàng trăm lít xăng được bán ra, với gian lận này, khoản thu bất chính các doanh nghiệp thu về không hề nhỏ” – bà

Phương cho biết.

Nói về hiệu quả của hoạt động kiểm tra bí mật cũng như sắm vai, bà Phương chia sẻ: “Trong các đợt kiểm tra công khai, chúng tôi tổ chức đi theo đoàn. Tuy nhiên, sau quá trình quan sát và tiếp thu ý kiến người dân, tôi cùng các đồng nghiệp nhận thấy cách làm này không ổn. Khi được thông báo trước, các doanh nghiệp có gian lận thừa thời gian để đối phó với đoàn kiểm tra. Kết quả vì vậy không chính xác. Rút kinh nghiệm, chúng tôi chọn cách làm bí mật, hoạt động ngầm, nhằm tạo yếu tố bất ngờ. Lãnh đạo cấp trên nhận thấy phương án này hợp lý nên phê duyệt. Bằng cách “đánh” bất ngờ, nhiều đại lý sai phạm bị động, không kịp xoay sở”. Ngay cả trong nội bộ, đề phòng nội gián, ngoài những người tin cậy, trong đội ngũ không phải ai cũng biết kế hoạch của những chuyến ra quân. Có những lần điều quân đi, nhưng bà cũng không cho biết đi đâu, thu điện thoại trên đường đi để tránh rò rỉ thông tin. Làm quyết liệt như vậy nên bất vụ nào trúng vụ đó. Tất nhiên, cách thức này đòi hỏi phải có tinh thần đồng đội cao và nhất là phải tránh cho mình sự cảm dỗ về vật chất. Khi mình làm với cái tâm trong sáng, nó sẽ là động lực.

Cả nhóm làm đồng bộ và quyết liệt nên đạt hiệu quả khá tốt. Đối với nhiều đại lý sai phạm nhiều lần, có mảnh lối, bà Phương và cộng sự kết hợp nhiều cách, phối hợp hoạt động vất vả, không quản ngày đêm mai phục mới bắt được tận tay những sai phạm. Những hoạt động kiểm tra kiểu “khác thường” của bà Chi cục trưởng mới đã khiến gần 350 doanh nghiệp kinh doanh xăng dầu (kể cả đã phát hiện sai phạm hoặc chưa) trên địa bàn lần lượt làm đơn xin sửa chữa và kiểm định lại các trụ bơm xăng.

Nhiều tờ báo đưa tin những con số xử lý vi phạm rất đẹp, hiệu quả và đáng nể phục với những lần ra quân đều thắng lợi của “nữ tướng” Đỗ

Ngọc Thanh Phương. Song, để có những con số ngoạn mục ấy, đoàn kiểm tra của bà cũng từng nhiều thất bại bởi thủ đoạn gian lận của nhiều doanh nghiệp kinh doanh xăng dầu quá tinh vi.

Bà Phương kể, những ngày đầu ra quân, đến nhiều điểm bán để mua xăng dầu, biết họ bơm thiếu nhưng chưa thể bắt quả tang. Chẳng hạn như cây xăng trên địa bàn xã Hóa An (TP. Biên Hòa), từng có nhiều nghi vấn nên chi cục tổ chức kiểm tra. Tuy nhiên, do không trình sát trước nên khi ập đến (lần đầu tiên ngày 29-4), nhân viên phát hiện đã ngắt cầu dao điện, dữ liệu bị mất, cuộc kiểm tra coi như thất bại. Đúng một tháng sau, đoàn tiếp tục quay lại nhưng vẫn không thành công do chủ doanh nghiệp rất khôn ngoan, để đối phó với đoàn, họ đã bố trí đến hai nguồn điện đặt ở hai phòng khác nhau. Vì thế, khi đoàn “ập” vào lần hai (ngày 13-6), chứng cứ cũng đã bị xóa chỉ sau một nút bấm trong tích tắc.

Quyết tâm phá gian, lần thứ ba (ngày 12-7), bà Phương đã bố trí 4 cán bộ đi trên hai xe máy vào trước, còn bà mang thiết bị đi bằng xe taxi vào sau. Lúc này, cây xăng chỉ có một nhân viên, nhưng khi phát hiện đoàn kiểm tra người này đã vội bỏ vòi bơm chạy vào phòng chứa nguồn điện. *“Lúc đó, tôi chạy theo để ngăn lại nhân viên này vào đóng điện, nhưng bị đẩy văng ra, thất bại lần 3. Có thể sau ba lần bị “sờ gáy”, chủ cây xăng biết mình khó mà làm ăn gian lận được như trước nên đã bán luôn cây xăng”* - bà Phương kể.

“Là một phụ nữ, có gia đình và có con nhỏ, những việc làm quyết liệt của bà chắc chắn sẽ khiến những doanh nghiệp làm ăn gian dối suy giảm lợi nhuận, vậy bà có lo sự an toàn của bản thân sau khi những địa chỉ làm ăn sai trái bị phanh phui?” – Trả lời chúng tôi câu hỏi này của chúng tôi: *“Nếu lo lắng tôi đã không làm. Bản thân tôi thấy đam mê công việc và*

hoàn toàn an tâm khi có các đồng đội luôn sát cánh ở bên, lãnh đạo chỉ huy trực tiếp. Chúng tôi đang cố gắng để hướng tới một môi trường mua bán xăng “sạch” ở Đồng Nai”.

Khi được hỏi: “Bà nghĩ sao về danh hiệu “nữ tướng bắt xăng gian” mà báo chí đang gọi?” – bà Phương cười cho biết: “Đừng “phong” cho tôi danh hiệu quá lớn như thế. Những việc tôi làm dựa trên cái tâm và đam mê nghề nghiệp. Đồng thời, đây lại là công việc thuộc lĩnh vực chuyên môn, tôi phải nỗ lực hoàn thành tốt công việc để nêu gương cho những cán bộ nhân viên trẻ trong đơn vị của tôi. Hơn nữa, thành công này là công sức của cả một đội ngũ đã hỗ trợ tôi và phối hợp với nhau hoạt động hiệu quả, tôi không nhận đây là thành quả của riêng cá nhân mình”.

Bị “kiện” vì quá... quyết liệt

Chưa bao giờ những chủ doanh nghiệp kinh doanh xăng dầu có gian lận ở Đồng Nai lại “khốn đốn” như năm nay, bởi sự ra quân “đẹp loạn” gian lận xăng dầu của “nữ tướng” Đỗ Ngọc Thanh Phương đã quá quyết liệt và hiệu quả. Gần 400 điểm kinh doanh xăng dầu ... “xin hàng” để được hiệu chỉnh lại IC đo lường theo chuẩn của Sở KH-CN vì biết không thể tiếp tục làm ăn gian dối được nữa. Phải nói đây là một thành công rất lớn đối với công tác chống gian lận thương mại ở lĩnh vực xăng dầu. Đặc biệt, chiến công này được người tiêu dùng nhiệt liệt hoan nghênh vì từ nay đã không còn bị ... móc túi.

Song, chiến công nào mà chẳng phải đổi mặt với khó khăn. Hoạt động bí mật đi kiểm tra bồn chứa xăng vào ban đêm; giả khách du lịch, giả người mua xăng lẻ để kiểm tra; bố trí nhân viên phong tỏa nguồn điện, không để chủ doanh nghiệp xóa dấu vết; chặn cần bơm để giữ nguyên hiện trường

gian lận... những hành động được thực hiện trong những chuyến “vi hành” vừa qua của “nữ tướng” Đỗ Ngọc Thanh Phương... đã gặp phải sự phản ứng gay gắt của Hiệp hội Dầu khí Đồng Nai, Sở Công thương và các doanh nghiệp kinh doanh xăng dầu.

Bà Đỗ Ngọc Thanh Phương đã phải nghe những lời lẽ khó chịu như: “ứng xử nặng nề”, “hành sự hóa hành vi kiểm tra”, “đi kiểm tra mà như đi ăn cướp”... Đáng chú ý, Sở Công thương còn cho rằng, việc kiểm tra cây xăng đột xuất vào bất cứ lúc nào khi nghi ngờ có gian lận là “hoàn toàn không phù hợp”.

Trong văn bản gửi UBND tỉnh phản ứng về hoạt động kiểm tra gian lận xăng dầu của Chi cục Tiêu chuẩn đo lường chất lượng do “nữ tướng” Đỗ Ngọc Thanh Phương trực tiếp chỉ đạo, ông Phạm Đức Nghiêu, Phó chủ tịch Hiệp hội Dầu khí Đồng Nai cho rằng, hành vi của công chức Chi cục Tiêu chuẩn đo lường chất lượng là mang tính hình sự và trái quy định như: khi kiểm tra không trình quyết định kiểm tra; chia nhau giám sát mọi hành vi của thương nhân; cán bộ kiểm tra giật cò bơm yêu cầu ngưng bán hàng; ngăn cản nhân viên trạm xăng tháo tác nghề nghiệp... là rất nặng nề, gây hoang mang cho doanh nghiệp. Khi không phát hiện sai phạm thì không lập biên bản hoặc xin lỗi. Hiệp hội Dầu khí Đồng Nai yêu cầu: *“Khi thực hiện kiểm tra cần phải công khai, bình đẳng, tôn trọng lẫn nhau”*.

Ngoài ra, một số chủ doanh nghiệp kinh doanh xăng dầu cũng gửi thư đến Sở KH-CN tỉnh với những lời lẽ nặng nề, xúc phạm bà Đỗ Ngọc Thanh Phương như “kiểm tra như ăn cướp”; “bà chi cục trưởng làm lộn ngành, phải chuyên qua làm trình sát hình sự mới đúng”... *“Các doanh nghiệp kinh doanh xăng dầu chúng tôi không đồng tình với cách ứng xử nặng nề của bà Phương. Bà này đã làm “náo động” hoạt động kinh doanh xăng*

dầu của các doanh nghiệp, làm ảnh hưởng đến hoạt động kinh doanh của những doanh nghiệp làm ăn chân chính. Vẫn biết, có những doanh nghiệp cố ý gian lận, cần phải xử lý để đảm bảo sự công bằng. Song không thể vơ đũa cả nắm, suy ra mọi doanh nghiệp đều gian lận để hình sự hóa hành vi kiểm tra” – ông Nguyễn Văn Trung, chủ một doanh nghiệp kinh xăng dầu ở Biên Hòa bức xúc nói. Đồng thời các doanh nghiệp cùng Hiệp hội Dầu khí Đồng Nai và Sở Công thương kiến nghị: “Kiểm tra phải theo đúng quy trình: Khi đến kiểm tra cần có thông báo trước lịch làm việc, nên kết hợp kiểm tra liên ngành...”

Ngày 17-11-2015, trong văn bản gửi Sở KH-CN, ông Dương Minh Dũng, Phó giám đốc Sở Công thương có đoạn viết: *“Tăng cường công tác thanh kiểm tra đột xuất, bí mật, bất ngờ vào bất cứ thời gian nào khi có nghi ngờ gian lận là nội dung hoàn toàn không phù hợp”. Ông Dũng cho rằng: “Việc nghi ngờ mang tính định tính, chủ quan, không có bằng chứng sẽ dẫn đến tình trạng lạm quyền, gây khó khăn và cản trở hoạt động bình thường của doanh nghiệp kinh doanh xăng dầu. Nếu chỉ vì nghi ngờ mà tiến hành kiểm tra vào ban đêm hay bất cứ lúc nào sẽ làm ảnh hưởng đến hình ảnh của những doanh nghiệp kinh doanh chân chính trong mắt người tiêu dùng. Bên cạnh đó, việc kiểm tra đột xuất, bí mật, bất ngờ cũng phải theo đúng trình tự, thủ tục quy định pháp luật về thanh tra”*.

Đáp lại ý kiến này, ông Phạm Văn Sáng, Giám đốc Sở KH-CN Đồng Nai khẳng định: *“Sở KH-CN và Chi cục Tiêu chuẩn đo lường chất lượng làm đúng theo tinh thần chỉ đạo của Bộ KH-CN và UBND tỉnh Đồng Nai. Thật ra, địa phương “nổ phát súng” đầu tiên trong hoạt động kiểm tra gian lận là tỉnh Nghệ An chứ không phải Đồng Nai. Chúng tôi chỉ học tập từ Nghệ An nhưng làm quyết liệt hơn. Và chúng tôi làm điều này vì đó là trách*

nhiệm xã hội, muốn xóa bỏ hoạt động gian lận xăng dầu bao lâu nay chứ không vì mục đích cá nhân nào cả. Nếu nói vì cá nhân, tôi chỉ cần kiểm tra và xử phạt mạnh một vài cây xăng thôi, chứ không làm đồng loạt nguyên một chiến dịch như vậy”.

Còn bà Phương nói: *“Tôi không bất ngờ và cũng không buồn về việc họ phản ứng với những lời lẽ khó nghe. Sở dĩ họ phản ứng mạnh mẽ vì bị đụng chạm đến lợi ích. Khi Sở KH-CN quyết liệt xử lý hành vi gian lận sẽ khiến các doanh nghiệp gian lận mất đi nguồn lợi bất chính bao lâu nay. Và con số này tập trung ở các doanh nghiệp kinh doanh xăng dầu tư nhân, còn các doanh nghiệp nhà nước như Công ty xăng dầu Đồng Nai, Công ty xăng dầu Tín Nghĩa làm ăn chân chính lại hoàn toàn ủng hộ”.* *“Hơn nữa, việc gian lận lên đến 10% là quá cao, hành vi này Hiệp hội Dầu khí Đồng Nai cũng như Sở Công thương Đồng Nai có biết không? Chắc chắn là biết. Vấn đề là họ đã làm gì để ngăn chặn? Có thể một vài người trong số họ có mối nối với các đối tượng xấu để cài lại chương trình gian lận, hoặc thay IC giả có hình dạng giống IC thật để đưa mức lợi nhuận và lấy lợi nhuận này để chia nhau. Nên khi doanh nghiệp mất lợi nhuận, đồng nghĩa họ cũng mất quyền lợi nên phản ứng lại”* – bà Phương nói.

Mặc dù bị phản ứng mạnh mẽ, nhưng bà Phương thể hiện rất rõ quan điểm là bất cứ khi nào trạm xăng còn bán cho khách thì Chi cục còn có quyền kiểm tra và sẽ có nhiều trường hợp đoàn tiếp tục tổ chức đi vào ban đêm. Vì trong quá trình trinh sát, đoàn biết được một số cách thức gian lận của doanh nghiệp, có nơi họ không gian lận hết cả ngày mà chỉ diễn ra trong vài giờ hoặc chỉ gian lận vào ban đêm...

Ngày 4-8-2015, UBND tỉnh Đồng Nai ban hành công văn về việc thực hiện các giải pháp kiểm tra, xử lý ngăn chặn hành vi gian lận về đo lường

và chất lượng trong kinh doanh xăng dầu thực hiện theo chỉ đạo của Phó thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc từ cuối năm 2014. Trong đó đã lưu ý: *“Đoàn kiểm tra của các sở, ngành tăng cường tiến hành kiểm tra đột xuất, bí mật, bất ngờ vào bất cứ thời gian nào khi có nghi ngờ gian lận hoặc khiếu nại, tố cáo của người tiêu dùng. Được yêu cầu doanh nghiệp không được phép tiếp cận, tác động vào các cột đo xăng dầu và các cầu dao, thiết bị ngắt nguồn điện của các cột đo xăng dầu trong quá trình kiểm tra...”*. Vì thế, có thể khẳng định, hoạt động kiểm tra bí mật mai phục của Chi cục Tiêu chuẩn đo lường chất lượng tỉnh là làm đúng theo tinh thần chỉ đạo của Chính phủ.

Trao đổi với chúng tôi về việc phản ứng của Hiệp hội Dầu khí Đồng Nai cũng như của Sở Công thương, ông Bùi Thế Duy, Chánh văn phòng Bộ KH-CN nói: *“Tôi cũng chưa rõ phía Sở Công thương, Hiệp hội Dầu khí Đồng Nai họ phản ứng vì lẽ gì. Phải chăng vì để bảo vệ tiếng nói cho các doanh nghiệp gian lận, vi phạm. Vụ việc “nữ tướng bắt xăng gian” đã được Bộ KH-CN xác minh, kiểm tra và Thủ tướng cũng đã tặng bằng khen. Quy trình thanh tra theo đúng quy định của pháp luật, thậm chí còn rất tốt, rất hiệu quả là tấm gương để các tỉnh, thành khác học hỏi. Vậy lý gì mà hai đơn vị này lại phản ứng?”*.

Ông Duy cũng nhấn mạnh, trong văn bản chỉ đạo của Phó thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc đã cho phép thanh tra các sở, ngành kiểm tra đột xuất, bí mật, bất ngờ vào bất cứ thời gian nào khi có nghi ngờ gian lận hoặc khiếu nại, tố cáo của người tiêu dùng về gian lận xăng dầu. *“Khi tiến hành thanh tra phải cài trang, nhập vai hoàn toàn phù hợp với nghiệp vụ thanh tra. Còn nếu đến để “bắt” xăng gian mà lại dán chữ thanh tra lên trán thì làm sao mà bắt được”* - ông Duy nói: *“Doanh nghiệp vi phạm, gian lận*

thì kêu rằng mình bị thiệt hại rồi phản đối. Theo tôi, chế tài của chúng ta xử phạt hành chính còn quá nhẹ. Nghiêm minh hơn lẽ ra phải đóng cửa luôn” – ông Duy khẳng định.

Trở thành mô hình điểm của cả nước

Sau hoạt động “nhập vai” và “mai phục” để kiểm tra, phát hiện các hành vi gian dối, nhằm loại bỏ tối đa việc gian lận xăng dầu, Sở KH-CN đang thực hiện phương án điều chỉnh chuẩn hóa IC tại tất cả các điểm kinh doanh xăng dầu - bằng cách thay đổi phần mềm của vi mạch tích hợp (IC). Đến nay, đã có hơn 50% trong tổng số 400 cây xăng hoàn thành việc này. Đây là kế hoạch dài hơi và triệt để, nhằm chấm dứt tình trạng sai phạm trong đo lường xăng dầu.

Trước đây, thủ đoạn gian lận xăng dầu thường là tự ý tháo niêm chì của đơn vị kiểm định và đo lường để gắn thêm bo mạch tích hợp vào hệ thống, hoặc can thiệp trên bộ tạo xung và dây xung, thay thế IC chương trình trên bo mạch chính, lập trình gian lận... Nhưng gần đây, những hành vi gian lận này đã tinh vi hơn khi nhiều chủ kinh doanh xăng dầu chuyển sang tác động vào bộ nhớ lập trình. Chỉ bằng một nút nhấn được đặt bất kỳ ở đâu hoặc ngắt cầu dao điện rồi mở lên lại, chương trình gian lận sẽ tự động được xóa và trở lại chương trình chuẩn với sai số cho phép. Gian lận kiểu này rất khó phát hiện vì IC chương trình trên bo mạch chính của cột đo vẫn còn tem niêm phong của đơn vị kiểm định và của nhà sản xuất, cơ quan chức năng không có chứng cứ để xử phạt.

Theo ông Phạm Văn Sáng, kế hoạch xóa bỏ gian lận xăng dầu được thực hiện tuần tự theo các bước. Đầu tiên là kiểm tra trên diện rộng, phát hiện và xử phạt các trạm xăng vi phạm, sau đó phối hợp với các công ty sản

xuất trụ bơm để thống nhất việc gắn IC chương trình trên bo mạch điện tử và các thiết bị điện tử khác trên trụ bơm.

Hiện những loại cột đo nhiên liệu điện tử có thể can thiệp vào bo mạch bằng công nghệ cao để gian lận chủ yếu được cung cấp từ các doanh nghiệp như: Công ty Nam Dương, Phương Nam, SEEN, Chí Cường, Doanh nghiệp tư nhân Vân Nhi. Riêng cột đo nhiên liệu điện tử hiệu TATSUNO (thiết bị nhập khẩu của Nhật do Công ty Thiết bị Xăng dầu Petrolimex lắp ráp) và cột đo nhiên liệu HANSUNG (Hàn Quốc) thì chưa thấy can thiệp vào IC để gian lận. Tuy nhiên vẫn có thể can thiệp vào bộ đĩa tạo xung, dây xung để gian lận. Do đó, việc chuẩn hóa lại IC bo mạch cho hàng loạt cột đo xăng dầu, nhằm đảm bảo việc đo lường được chính xác, bảo vệ lợi ích người tiêu dùng. Kế hoạch này đã được UBND tỉnh cũng như Bộ KH-CN chấp thuận cho Đồng Nai triển khai, sau đó sẽ tiến hành áp dụng trên toàn quốc.

Theo đó, Sở KH-CN Đồng Nai phối hợp với những công ty sản xuất bo mạch điện tử gắn trong các trụ bơm trạm thống nhất bản bo mạch thiết kế mẫu và mẫu này được đóng dấu tiêu chuẩn của nhà sản xuất. Những doanh nghiệp nào muốn thay bo mạch thiết kế mới hoặc đem bo mạch cũ đi chuẩn hóa đều được. Và bảo đảm đến cuối năm 2015, tất cả các điểm kinh doanh xăng dầu trên địa bàn Đồng Nai phải đồng bộ hóa các thiết bị và sẽ được kiểm tra ngẫu nhiên. Chi cục sẽ dùng giải pháp kỹ thuật để kiểm tra tất cả các trạm xăng. Nếu nghi vấn, cơ quan này sẽ tạm đưa bo mạch này về giám định bằng việc đối chiếu với chương trình chuẩn của nhà sản xuất. Nếu sai số lớn hơn quy định, sẽ tiến hành xử phạt với tình tiết tăng nặng.

“Phối hợp với nhà sản xuất bo mạch chương trình trong việc giám định vi phạm, tuy mất thời gian một chút, nhưng bảo đảm chính xác mức độ vi

phạm. Doanh nghiệp gian lận sẽ không thể chối cãi” – ông Sáng nói.

Ngoài ra, ông Sáng cũng cho biết thêm: “Trong các đợt kiểm tra trước, dù phát hiện nhiều đơn vị vi phạm nhưng chúng tôi vẫn chưa công bố danh tính. Quan điểm của Sở KH-CN là không phải kiểm tra để xử phạt, mục tiêu cao nhất vẫn là tạo ra ý thức kinh doanh đúng pháp luật của các doanh nghiệp, đem lại sự an tâm và tin tưởng cho người tiêu dùng. Tuy nhiên, trong thời gian tới nếu các trạm xăng còn tái phạm sẽ bị nêu tên trên báo chí và sẽ thông qua Sở Công thương kiến nghị UBND tỉnh rút giấy phép hoạt động”.

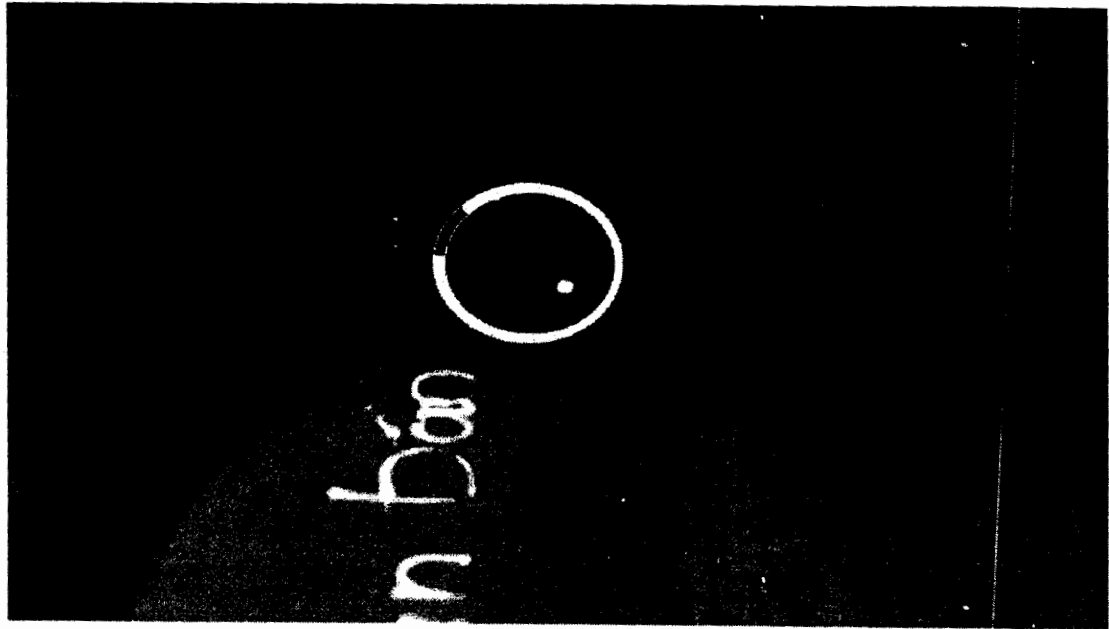
Tại Hội nghị triển khai các quy định pháp luật về đo lường, chất lượng trong kinh doanh xăng dầu do Sở KH-CN tổ chức ngày 11-9-2015 với sự tham gia của hơn 400 doanh nghiệp kinh doanh xăng dầu trên địa bàn tỉnh, Phó chủ tịch UBND tỉnh Trần Văn Vĩnh nhấn mạnh: “Tỉnh sẽ xử lý nghiêm những đơn vị sai phạm, thậm chí rút giấy phép kinh doanh với những trường hợp cố tình tái phạm nhằm tạo môi trường kinh doanh bình đẳng, lành mạnh cho các doanh nghiệp”.

Cũng dự hội nghị này, Thứ trưởng Bộ KH-CN Trần Việt Thanh đặc biệt khen ngợi cách làm sáng tạo, hiệu quả của Đồng Nai trong việc phát hiện, xử lý vấn nạn gian lận trong kinh doanh xăng dầu. “Hành vi gian lận rất tinh vi, có hệ thống bí mật chuyển từ chương trình sai sang chương trình đúng chỉ trong tích tắc, cách kiểm tra hành chính truyền thống không thể phát hiện được. Đồng Nai là một trong những địa phương có cách làm sáng tạo, linh hoạt và đạt hiệu quả cao. Thời gian tới, Bộ KH-CN sẽ áp dụng những biện pháp kỹ thuật của Sở KH-CN Đồng Nai trong cả nước, nhằm chấm dứt một vấn nạn tồn tại đã quá lâu này” - ông Thanh nói.

**Một số hình ảnh hoạt động chuyên môn của
“nữ tướng” Đỗ Ngọc Thanh Phương**

*Bà Phương đóng vai người đi mua lẻ xăng để nghiên cứu hành vi gian lận
tại một điểm bán xăng*

Đoàn kiểm tra ban đêm đối với một điểm nghi có gian lận

Bà Phương trong vai một khách du lịch đến đồ xăng

Cùng đồng đội kiểm tra bắt quả tang một điểm bán xăng có gian lận

Lập biên bản một điểm bán xăng phát hiện có gian lận

“Nữ tướng” tự mình tìm hiểu hoạt động kỹ thuật của các bo mạch để phục vụ công tác kiểm tra, xử lý